

Az éghajlatváltozás hatásainak vizsgálata és erre épülő szolgáltatások

Szépszó Gabriella,
Konkolyné Bihari Zita, Üveges Zoltán

ORSZÁGOS
METEOROLÓGIAI
SZOLGÁLAT

Tartalom

1. Motiváció
2. Megfigyelt változások vizsgálata
3. Várható változások kutatása
4. Éghajlati szolgáltatások

Motiváció

Az éghajlatváltozásra való **felkészülés** interdiszciplináris probléma →
különböző **tudomány**ágak, gazdaság, politika, társadalom közötti hatékony
együtműködés és kommunikáció

OMSZ „klímastratégia”

Kutatás

- Megfigyelt változások vizsgálata
- Várható változások kutatása

Fejlesztés

- Alapadatok fejlesztése
- Interpoláció, homogenizáció
- Modellezés

Szolgáltatás

- Indikátorok
- Adatbázis
- Automatikus és testre szabott szolgáltatások

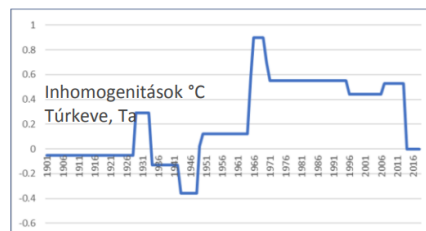
Kommunikáció

- Tudományos publikáció
- Ismeretterjesztés
- Tájékoztatás
- Képzés

Hazai megfigyelt változások elemzése

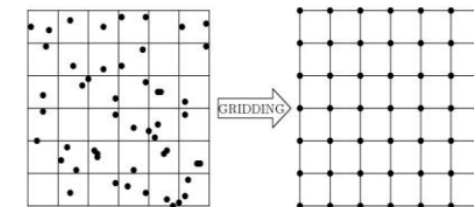
statisztikus klimatológiai módszerekkel

Homogenizálás

- Inhomogén adatsor:
a mérési körülmények változásával megváltozik az adatsor elemeinek valószínűségi eloszlása
- Éghajlatváltozás: időben változik az adatsor elemeinek valószínűségi eloszlása
- Homogenizálás: az inhomogenitások korrekciója az éghajlatváltozási jel változtatása nélkül
- **MASH**: állomási adatsorok homogenizálása, ellenőrzése és pótlása

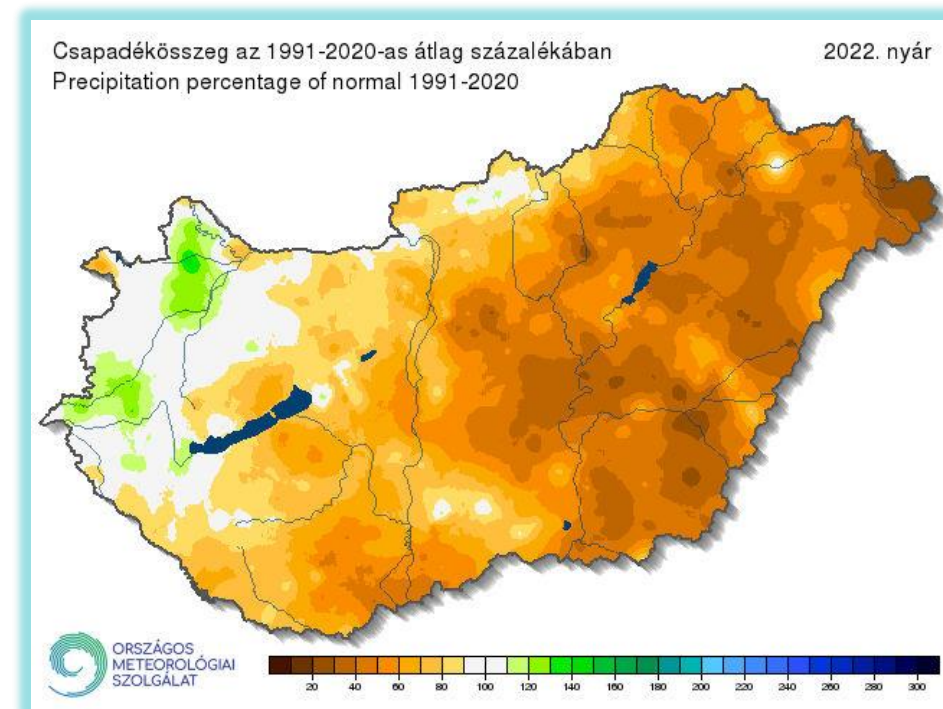
Interpoláció

- Egy állapotjelző értékének meghatározása a szomszédos helyeken megfigyelt, ismert adatok alapján tetszőleges pontokra vagy szabályos rácshálózatra
- **MISH**: meteorológiai célú, és a meteorológiai adatsorokban lévő információkra épülő interpolációs módszer → éghajlati statisztikai paraméterek modellezése, interpoláció, adatpótlás

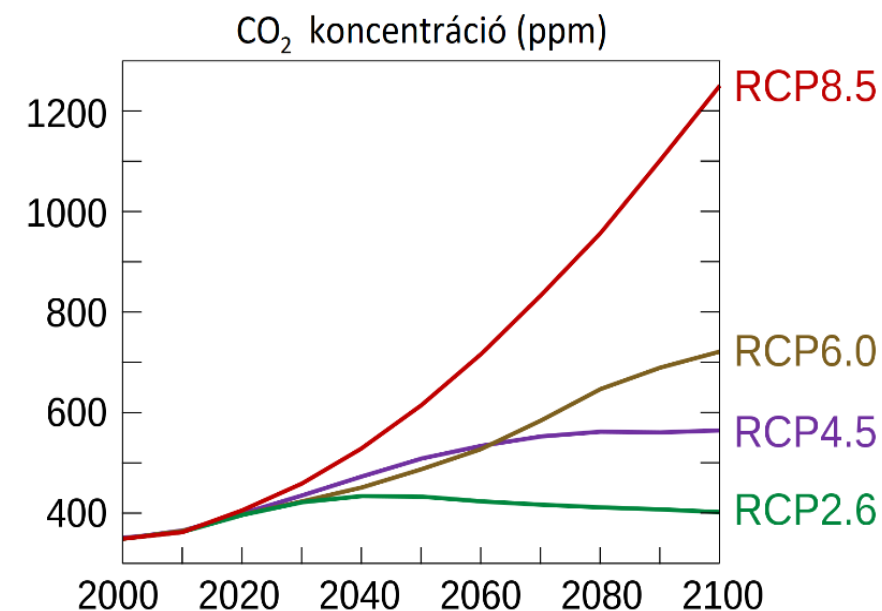
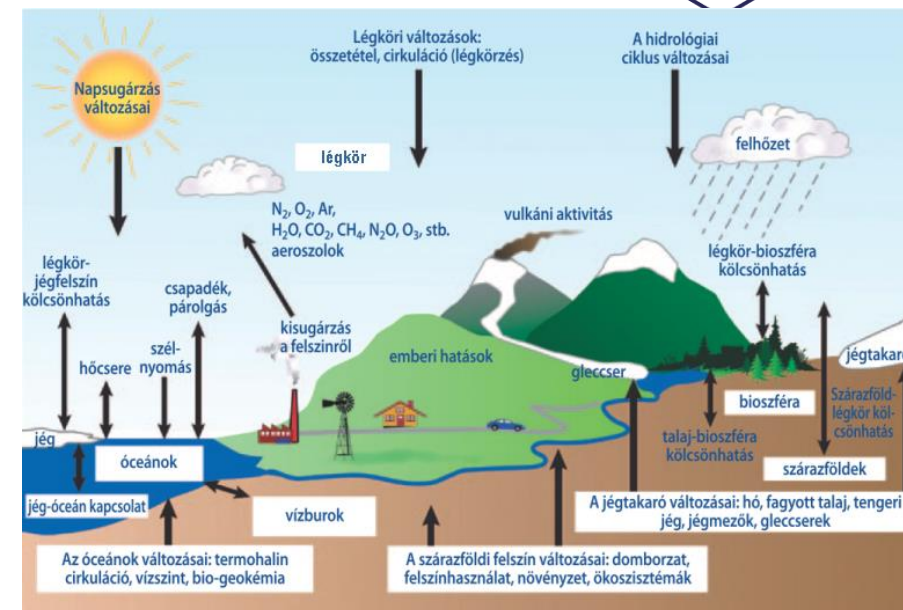
Fejlesztés, kutatás

- A Kárpát-medencére, Magyarország területére rácsponti adatsorok előállítása számos meteorológiai elemre homogenizált adatok alapján (odp.met.hu):
  - 0,1°-os térbeli felbontás, napi adatok
  - 1971-től hőmérséklet, csapadék, r. nedvesség, légnyomás, 2001-től: globálsugárzás, szél
- Átlagos változás és extrém klímaindexek változásának vizsgálata, szélsőségek elemzése
- Éghajlatváltozás hatásainak vizsgálatához szükséges éghajlati adatsorok fejlesztése:
  - Korábbi adatsorok pontosítása
  - Rácshálózat finomítása: 0,1 fok → 0,05 fok
  - Adatrögzítéssel további adatsorok integrálása
  - Rendszeres frissítés, napon belüli adatsorok vizsgálata

Éghajlati modellezés

- Cél: számszerű információ a **várható éghajlatváltozásról**
- Alapja: éghajlati rendszer folyamatait leíró fizikai törvények → matematikai egyenletrendszer numerikus megoldása
- Forgatókönyvek az **emberi tevékenység** alakulására → **projekciók**
- A fizikai és antropogén folyamatok leírásából eredő **bizonytalanság számszerűsítése** ensemble módszerrel

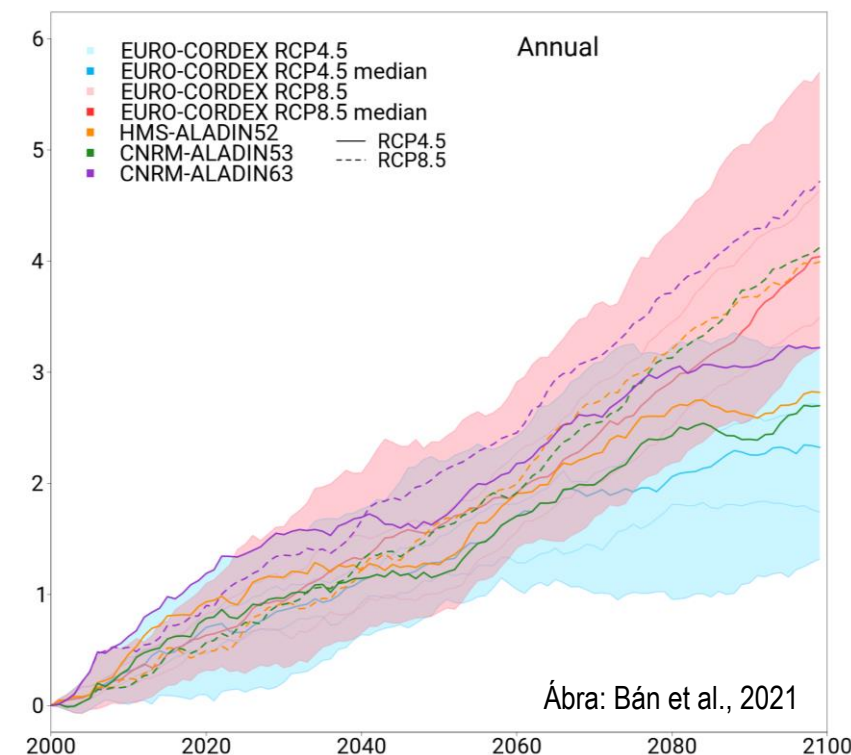

Regionális éghajlati modellezés

- Globális modellek a planetáris változások leírására
→ **regionális klímamodellek** a részletek feltárására
- Az OMSZ-ban 2100-ig szóló modellkísérletek két regionális klímamodellel és **két forgatókönyvvel**
- Ezenkívül európai (EURO-CORDEX) modelleredmények vizsgálata
- A jövőre vonatkozóan változások és korigált értékek
- Kiemelt időszakok:
  - Validáció: 1981–2000, 1971–2000
  - Projekció: 2021–2050, 2071–2100
- Folyamatban: **km-es skálájú** regionális modellkísérletek

Modell	Felbontás	Forgatókönyv	Terület
ALADIN	10 km	RCP4.5, RCP8.5	Kelet-Közép-Európa
REMO	10 km	RCP4.5, RCP8.5	Kelet-Közép-Európa

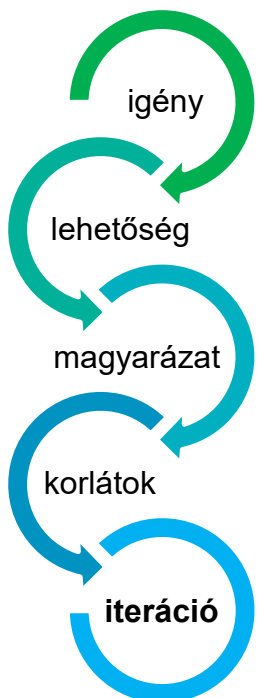
Éves átlaghőmérséklet változás (°C)
Magyarország, referencia: 1981–2000

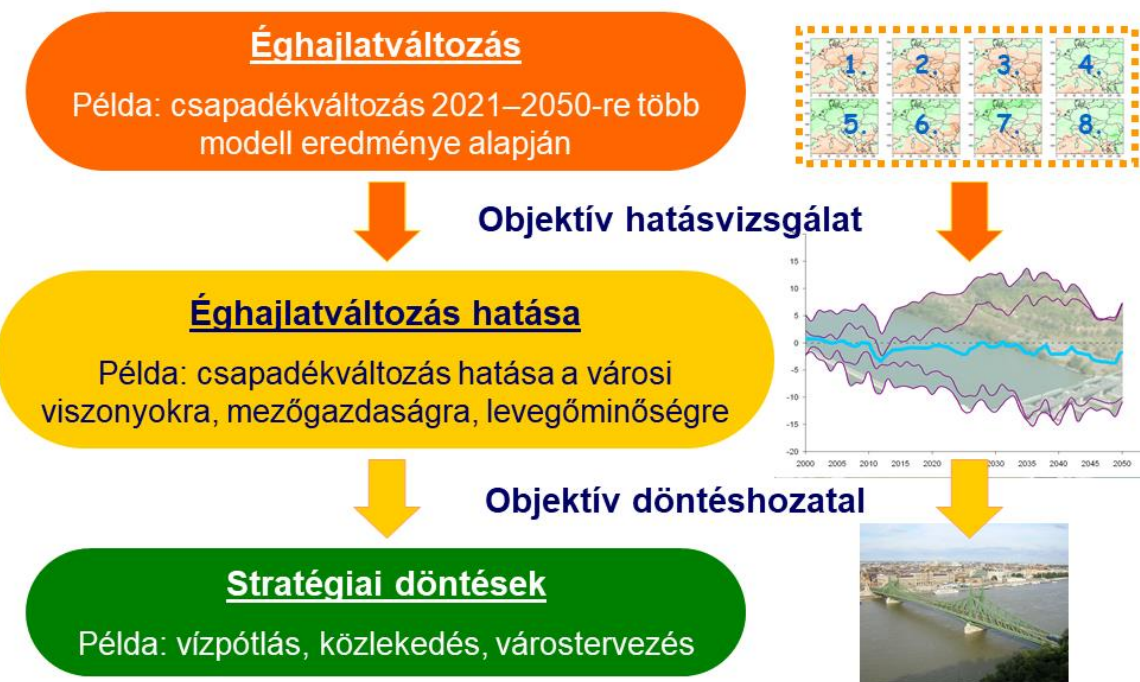
Éghajlati információk az alkalmazkodásban

- Az éghajlatváltozásra érzékeny **ágazatok** azonosítása
- Hatásvizsgálati **módszertan** kidolgozása a felhasználókkal közösen

- Részletes, számszerű meteorológiai információk hatásvizsgálatokhoz – iteratív **konzultáció**

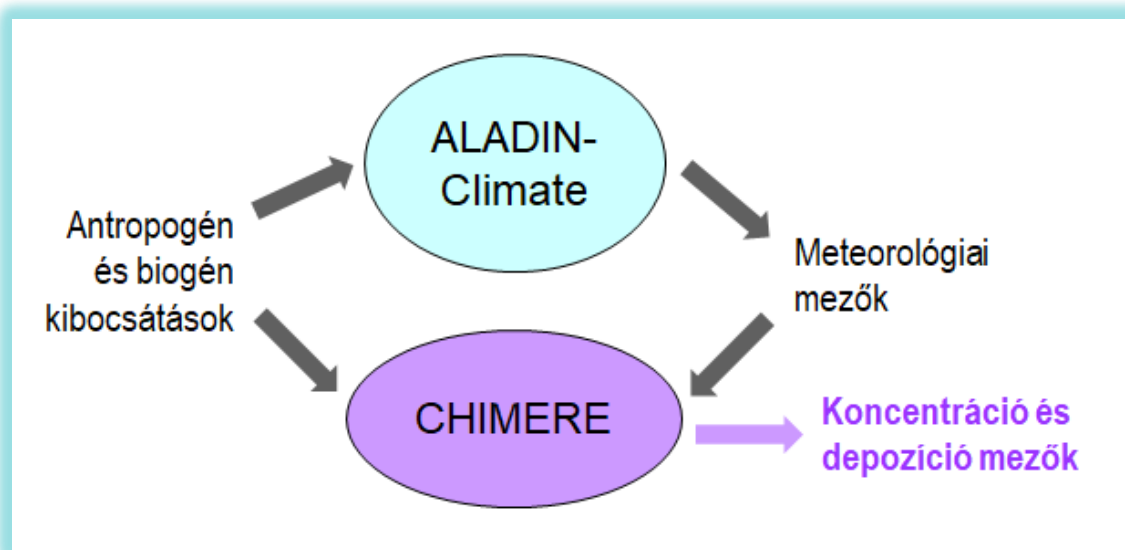
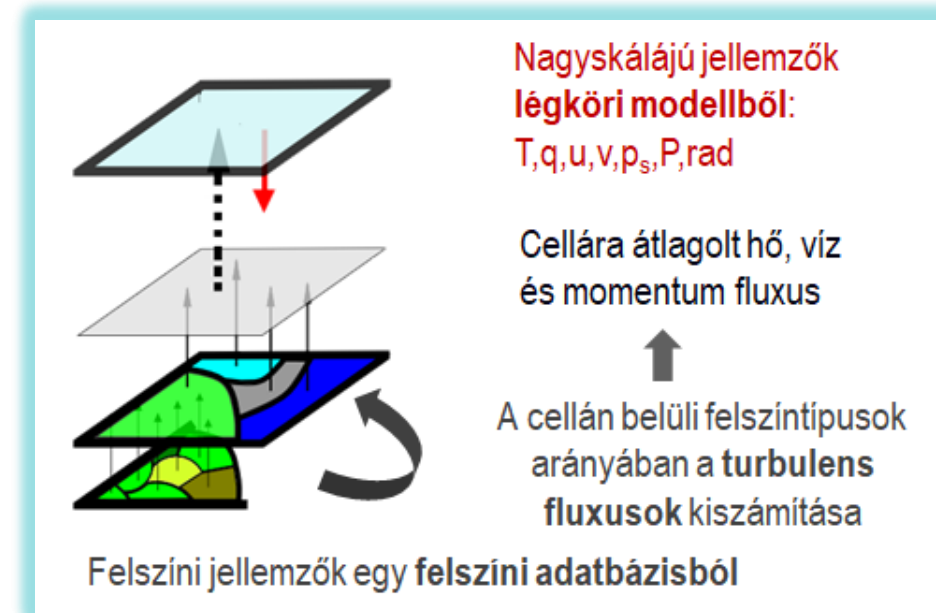
- **Bizonytalanságok** beépítése a teljes alkalmazkodási láncba → árnyaltabb döntéshozatal

Hatások vizsgálata az OMSZ-ban

- A klímaváltozás és a felszínváltozás hatásai a hazai **nagyvárosokban** (Budapesten, Szegeden)
- 1 km-es felbontású modellkísérletek a SURFEX felszíni modellel – légköri információk az ALADIN és REMO modellekből
- Időszak: 1971–2100

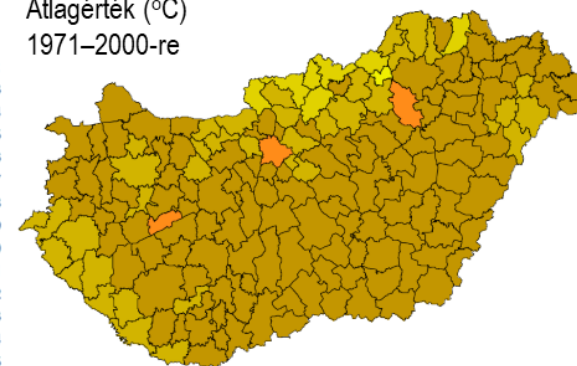

- A klímaváltozás hatása a hazai **levegőminőségre**
- 10 km-es felbontású modellkísérletek a CHIMERE kémia transzport modellel – légköri információk az ALADIN modellből, EMEP emissziós adatok
- Időszak: 2000–2050

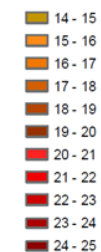
- Részletes információ a **magyarországi** klímaváltozásról: megbízható **mérések** + alaposan kiértékelt **modellszimulációk** eredményei
- Publikusan elérhető alkalmazás: klimadat.met.hu
- Lefedett időszak: 1971–2100
- 1 és 10 km-es felbontás
- Projekciós bizonytalanság számszerűsítése
- Letölthető térképek és információk
- Kiszorgálandó igények: éghajlati hatásvizsgálatok, hatástanulmányok, stratégia alkotás, ismeretterjesztés, média, egyéni érdeklődés
- Folyamatos bővítés

Júliusi napi minimumhőmérséklet

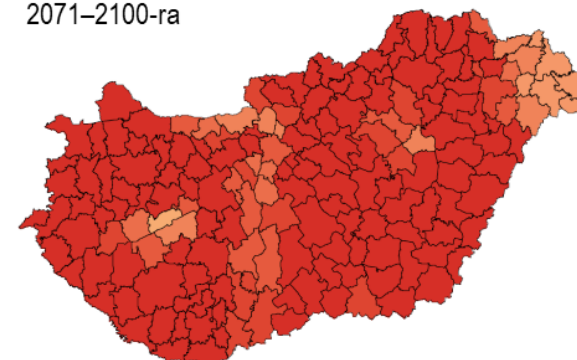
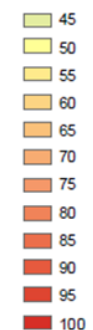
Átlagérték (°C)
1971–2000-re

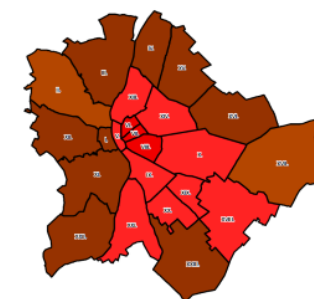
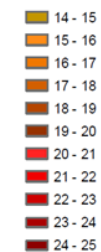
Budapestre várható érték minimuma (°C)
2071–2100-ra

2 °C-ot meghaladó növekedés valószínűsége (%)
2071–2100-ra

Budapestre várható érték maximuma (°C)
2071–2100-ra

Szolgáltatások és kommunikáció fejlesztése

- A hatékony tájékoztatáshoz egy széles eszköztár létrehozása és alkalmazása szükséges:

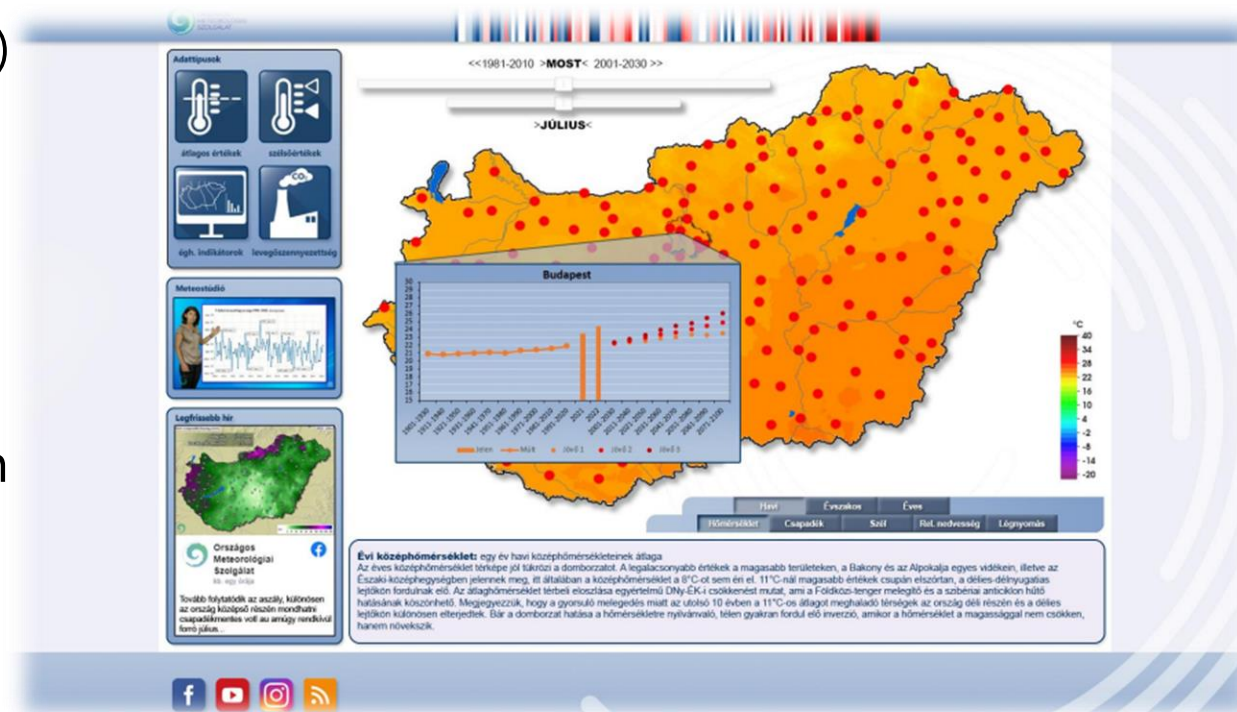
- **Adatbázis** építése (mérési és modell adatok)

- A hazai éghajlatot és annak változását számszerűen bemutató **weboldal** (digitális atlasz)

- Szakmai eredmények bemutatása hazai és nemzetközi rendezvényeken, publikációkban

- **Tájékoztatás, ismeretterjesztés** több platformon

- Kapcsolattartás partnerekkel, döntéshozók támogatása, workshopok rendezése

Összefoglalás

- A hazai éghajlatváltozás vizsgálata mérésekkel és modellszimulációkkal
- Az alapadatok és az alkalmazott módszertan folyamatos fejlesztése
- Hatások vizsgálata más szakterületekkel **együttműködésben**
- Automatikus és egyéni szolgáltatások fejlesztése
- Ismeretterjesztés, tájékoztatás erősítése

Köszönöm a figyelmet!
e-mail: szepszo.g@met.hu